

7.10.2016

YM001:00/2016

Viit Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden uudistaminen
Hänvisnin

Asi Yhteistyöryhmän työpaja ja kokous
Ärend

AIKA 16.8.2016 klo 9.30-16.00
PAIKKA Hotelli Lasaretti, Kasarmintie 13, Oulu

Työpajan muistio

Läsnä: Ulla Koski pj., Timo Turunen, Juhana Rautiainen, Ilkka Heikkinen (ympäristöministeriö); Hanna Perälä (liikenne- ja viestintäministeriö); Raija Seppänen (maa- ja metsätalousministeriö); Merja Niemi (Opetus- ja kulttuuriministeriö); Matias Warsta (puolustusministeriö); Petra Stenfors (työ- ja elinkeinoministeriö); Ulla Hurmeranta (Suomen Kuntaliitto); Mika Riipi (Lapin Liitto); Jarmo Vauhkonen (Etelä-Savon maakuntaliitto); Timo Jokelainen (Lapin ELY-keskus); Sanna-Riikka Saarela, Mika Ristimäki (Suomen ympäristökeskus); Jussi Rämet (Pohjois-Pohjanmaan liitto); Paula Paajanen (Oulun kaupunki); Jari Tuovinen (Oulun kauppakamari); Tarja Bäckman (Pohjois-Suomen MTK); Merja Ylönen (Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri).

1. Avauspuheenvuoro

Ulla avasi työpajan ja toivotti osallistujat tervetulleiksi. Esiteltiin päivän kulku ja tavoitteet.

2. Pohjois-Pohjanmaa evästää; odotuksia ja tarpeita VATtien uudistamiselle

Pidettiin alustuspuheenvuorot:

Pohjois-Pohjanmaan liiton suunnittelujohtaja Jussi Rämet (esitys)

- nykyisten VATtien ongelmina niiden keskinäinen päällekkäisyys ja ristiriitaisuus
- uudistamisessa:
  - o tutkittaisiin suhdetta erillislainsäädäntöön
  - o annettaisiin riittävä joustavuus soveltamiseen
  - o maakunnallisten tavoitteet (MATit), joilla voidaan tarkentaa maakunnan kannalta keskeisiä tavoitteita

Oulun yleiskaavapäällikkö Paula Paajanen (esitys)

- kaavahierarkian selkeys on tärkeä alueidenkäytön suunnittelussa
- vatit ovat tarpeen tärkeiden teemojen edistämiskeinona (esim. tulvariskit)
- uudistamisessa:
  - o VATien rooli suhteessa lainsäädäntöön selkeäksi. VATit tavoitteellisia ja lakipykälillä tiukempi ohjaus.
  - o kaupunkiseutujen ratkaisujen tukeminen
  - o pohjoisen ulottuvuuden huomioon ottaminen
  - o tilaa kuntien omalle harkinnalle
  - o tavoitteiden konkreettisuus

Oulun kauppakamarin toimitusjohtaja Jari Tuovinen (esitys)

- kaupan toimintaedellytykset ovat keskeisiä kasvulle
- lupaprosessien sujuvuus tärkeää
- uudistamisessa:
  - o pitkän aikavälin tavoitteiden ja reunaehtojen määrittäminen
  - o suurhankkeiden merkitys kasvulle
  - o teollisuustuotannon tehostaminen ml. kuljetukset
  - o Suomen kaupungistumisen huomioon ottaminen
  - o joukkoliikenne, pysäköinti ja asuntokoot
  - o kaupan muutokset mm. nettikaupan vaikutukset
  - o matkailun tarpeet ja matkailualueiden saavutettavuus

Pohjois-Suomen MTK:n toiminnanjohtaja Tarja Bäckman (esitys)

- uudistuksessa:
  - o VATtien yksinkertaistaminen
  - o toiston ja ristiriitojen poistaminen
  - o keskittyttävä valtakunnallisiin asioihin
  - o yhdyskuntarakenteen keskittämisenäkemyksiä avarrettava käsittelemään eri tilanteita
  - o tie- ja tietoliikenneyhteydet kuntoon
  - o biotalouden edistäminen
  - o kulttuuriympäristön turvaaminen
  - o elinvoimainen maaseutu
  - o Onko aina tarpeen hyödyntää ensisijaisesti olemassa olevaa infraa?
  - o VATtien toteutus maakuntakaavan kautta

Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiirin aluepäällikkö Merja Ylönen (esitys)

- VATit edelleen tarpeen tärkeiden asioiden edistämiseksi
- uudistuksessa
  - o turvemaiden ohjauskeino
  - o virkistysalueiden ja lähiluonnon riittävyyden turvaaminen
  - o tuulivoiman sijainnin ohjaus

Alustusten jälkeisissä keskusteluissa nousi esiin muun muassa seuraavia asioita:

- kaavajärjestelmää ei ehdittäisi uudistamaan maakuntauudistuksen yhteydessä
- aluekehitysjärjestelmä uudistetaan maakuntauudistuksen yhteydessä – aluekehityksen ja kaavoituksen suhteen on oltava selkeää
- soveltamisen selkeys
  - o lakipykälien suhde vatteihin selkeäksi
  - o tasapaino konkretian ja strategian – yksityiskohtaisuuden ja yleispiirteisyyden välillä
  - o tutkittava mikä on valtakunnallista ja missä sopii tapauskohtainen tulkinta?
- mitä työkaluja alueidenkäytön ohjauksessa on tarpeen?
- mitä muita työkaluja on jo käytössä?
- eri sektoreiden välinen koordinointi
  - o elinkeinoelämän ja kaavoitusjärjestelmän välinen raja selkeäksi
  - o tuleva lupien yhden luukun periaatteen toteutus otetaan huomioon
  - o digitaalinen kehitys maaseudun ja kaupunkien elinvoimaisuuden edistämiseksi
  - o liikenteen tulevaisuus – Liikennekaari -hankkeen vaikutukset
- erityyppisten alueiden (kaupunki-, kehys-, maaseutualue...) huomioon ottaminen
  - o keskuskaupungin rooli maakunnassa
  - o eri alueiden erilaiset liikennetarpeet
- eri valtakunnallisten tavoitteiden turvaaminen jatkossa
  - o VATit ovat olleet keskeisiä turvaamaan maanpuolustuksen strategisia tavoitteita
  - o mitä tarkoitetaan yhdyskuntarakenteen eheyttämällä ei rakentamispaineisilla alueilla?
  - o matkailun edistäminen keskeistä
  - o tuulivoiman ohjaus
- muita toimia:
  - o soveltamisoppaan päivitystarve arvioitava – soveltamisen oltava kansalaisille selkeää.
  - o päällekkäisen säätelyn tarkistelu

3. Alueidenkäytön haasteet ja VATtien sisältöpainotukset -työpaja

Pidettiin työpajaosuus, jossa pienryhmissä työstiin teemoissa huomioon otettavia asioita ja sisältöpainotuksia. Viidestä teemasta nousi esiin mm. seuraavia asioita otettavaksi valmistelussa huomioon:

1. Kaupungistuminen ja väestömuutokset
  - monikulttuurisuus
  - yhteisöllisyys ja sosiaalinen tasapaino
  - liikenteen sujuvuus
  - monikeskuksisuus ja monipaikkaisuus
  - maankäytön monikäyttöisyys
  - keskusten uudistuminen
  - biotalouden ja elinkeinojen merkitys
  - taloudellisuus
  - ikääntyminen

2. Ilmastonmuutos ja energia

- hajautettu energiantuotanto
- logistiikan tarpeet
- aurinkoenergia ja muut uusiutuvat
- asuinalueiden keskitetyt energiaratkaisut (nykyisissä VATEissa kaukolämpö)
- tuulivoiman tuotannon ohjaus

3. Liikkuminen ja liikenne

- nykyisten väylien vs. uusiin väyliin varautuminen
- uusien liikennemuotojen vaikutusten huomioon ottaminen
- autoilun edistäminen vs. kaikkien liikennemuotojen kehittäminen
- kv-yhteydet: lento-, laiva-, hyperliikenne
- liityntäpysäköinti
- mal-asiat
- kevyen liikenteen verkosto
- lähivirkistys ja -liikunta

4. Luontopääoma ja kulttuuriympäristö

- kv-sopimusten ja vattien välisen suhteen pohtiminen, otetaanko mukaan
- luonnonsuojelun edistäminen valtio-/maakuntatasolla.
- virkistys- ja luontopalvelut
- VATit ja MATit (maakunnalliset tavoitteet)
- kompensaation käyttö
- korkealaatuinen kulttuuriympäristön inventointitieto
- kulttuuriympäristöstrategiat

5. Ympäristöriskit

- riskeihin varautuminen
- ennakkoinnin merkitys

4. Yhteistyöryhmän kokousosuus

Läsnä

Jäsenet:	Timo Korhonen, pj. Ulla Koski, vpj. Hanna Perälä Raija Seppänen Merja Niemi Matias Warsta Janne Koivukoski ~~Vesa Pekkola~~ Petra Stenfors Ulla Hurmeranta Mika Riipi Jarmo Vauhkonen Olli Ristaniemi ~~Merja Vikman-Kanerva~~ Timo Jokelainen	Kansanedustaja ympäristöministeriö liikenne- ja viestintäministeriö maa- ja metsätalousministeriö opetus- ja kulttuuriministeriö puolustusministeriö sisäministeriö sosiaali- ja terveysministeriö työ- ja elinkeinoministeriö Suomen Kuntaliitto Lapin liitto Etelä-Savon maakuntaliitto ~~Keski-Suomen liitto~~ ~~Uudenmaan liitto~~ Lapin ELY-keskus
Sihteeristö:	Timo Turunen Juhana Rautiainen	ympäristöministeriö ympäristöministeriö
Asiantuntijat:	Sanna-Riikka Saarela Mika Ristimäki Ilkka Heikkinen	SYKE SYKE ympäristöministeriö

1. Kokouksen avaus

Varapuheenjohtaja avasi kokouksen klo 15.10.

2. Asialistan hyväksyminen

Hyväksyttiin asialista.

3. Todetaan yhteistyöryhmän jäsenmuutokset

Todettiin, että yhteistyöryhmän uudeksi puheenjohtajaksi on nimitetty kansanedustaja Timo Korhonen. Mahdolliset jäsenvaihdospyyntöjä pyydetään toimittamaan ympäristöministeriölle sähköpostitse.

4. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen (Liite 1)

Tarkennetaan kohtaan 5 Alueidenkäyttöön vaikuttavat keskeiset ilmiöt: "hyödynnetään Liikenteen ja viestinnän tulevaisuuskuvia 2035 –selvitystä (WSP, toukokuu 2016)".

Hyväksyttiin muistio.

5. Tarkennukset syksyn työohjelmaan

Turunen esitteli ehdotusta tarkennetuksi työsuunnitelmaksi (liite 2).

Päätettiin lisätä työohjelmaan kokous ennen sidosryhmätilaisuutta.

6. Seuraava kokousaika

Seuraavan kokouksen aika sovitaan mahdollisimman pian sähköpostitse.

7. Mahdolliset muut asiat

Ei muita asioita.

8. Kokouksen päätös

Varapuheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.25.

LIITTEET

- 1 Edellisen kokouksen muistio
- 2 Yhteistyöryhmän työsuunnitelma (tarkennettu 16.8.2016)
- 3 Työpajan esitykset